

**Archief Clara Meijer-Wichmann
(1859) 1885-1922**

Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis
Cruquiusweg 31
1019 AT Amsterdam
Nederland

Laatst gewijzigd: 3 januari 2011

<http://www.iisg.nl/archives/pdf/10764295.pdf>

© IISG Amsterdam 2011

Inhoudsopgave

Archief Clara Meijer-Wichmann.....	3
Biografie.....	3
Inhoud.....	3
Administratieve informatie.....	3
INLEIDING.....	3
INVENTARIS.....	5
ALGEMEEN.....	5
Dagboek.....	5
Algemene correspondentie.....	5
Aantekeningen.....	8
PARTICULIER.....	8
Persoonlijke documenten.....	8
Huisvesting, huishouding en financiën.....	9
Gezondheid.....	9
Kinder- en schooljaren.....	9
Universitaire studie.....	9
Promotie.....	11
Feestelijke gelegenheden en souvenirs.....	11
Overlijden.....	11
OPENBAAR LEVEN.....	11
Werkkring.....	11
Lidmaatschap van maatschappelijke en politieke organisaties.....	12
Utrechtse Vrouwelijke Studenten Vereeniging (UVSV).....	12
Nederlandsche Bond voor Vrouwenkiesrecht (NBVK), Afdeeling Utrecht.....	12
Tentoonstelling 'De Vrouw 1813-1913'	13
Internationale School voor Wijsbegeerte.....	13
Comité Misdaad en Straf (CMS).....	14
Andere organisaties.....	14
Overige contacten met organisaties.....	15
Redactionele activiteiten.....	15
Encyclopaedisch Handboek.....	15
De Vrouw in de XXe Eeuw.....	16
Maandblad voor Vrouwenstudie.....	16
Overige.....	16
Auteurschap.....	16
DOCUMENTATIE.....	18
AANVULLING 2004-2005.....	18
Algemene correspondentie.....	18
Huisvesting, huishouding en financiën.....	19
Kinder- en schooljaren.....	19
Universitaire studie.....	19
Feestelijke gelegenheden en souvenirs.....	19
UVSV.....	19
Latere studie.....	19
Documentatie.....	20
Annex.....	20
AANVULLING 2007.....	20

Archief Clara Meijer-Wichmann

Periode (1859) 1885-1922

Omvang 2.15 m.

Raadpleging Vrij

Biografie

Geboren in Hamburg 1885, overleden in Den Haag 1922; (strafrecht) juriste, publiciste; pseudoniem: Eumaios; trouwde in 1921 met J.B. (Jo) Meijer; vanaf 1908 actief in de vrouwenbeweging; kwam in de Eerste Wereldoorlog in aanraking met de anti-militaristische beweging; ná 1918 koos zij uiteindelijk voor het anarchisme; publiceerde met name over de positie van vrouwen, rechts- en maatschappijfilosofie, misdaad en straf, anti-militarisme en anarchisme; praeses van de Utrechtse Vrouwelijke Studenten Vereeniging 1907; medeoprichtster en secretaresse van de Nederlandsche Bond voor Vrouwenkiesrecht 1908-1911; medeoprichtster van en docente aan de Internationale School van Wijsbegeerte 1915-1922; lid van de Bond van Christen-Socialisten (orgaan: Opwaarts) 1917-1919, de Bond van Revolutionair-Socialistische Intellectuelen 1919 en de Bond van religieuze Anarcho-Communisten (orgaan: De Vrije Communist) 1920; secretaresse van het Comité van Actie tegen de bestaande opvattingen omtrent Misdaad en Straf 1919-1922.

Inhoud

Dagboek (fotokopie) 1898-1905; correspondentie met Mies Ort, Corrie [Werker-] Beaujon en vele anderen 1897-1922; familiecorrespondentie onder andere met Walter von Wickede 1892-1921; aantekeningen 1916-1920; persoonlijke documenten; rapporten, poesiealbums en verhalen geschreven in haar kinder- en schooltijd 1887-1902; stukken betreffende haar universitaire studie (voornamelijk collegedictaten 1902-1911 en dissertatiestukken 1912), feestelijke gelegenheden en 'souvenirs' 1897-1919, haar crematie en nalatenschap 1922, haar advocatenpraktijk 1913-1914, School voor Maatschappelijk Werk 1913-1915, sollicitaties 1913-1915, functie bij het Centraal Bureau voor de Statistiek 1914-1921, de Utrechtse Vrouwelijke Studenten Vereeniging 1905-1920, de Nederlandsche Bond voor Vrouwenkiesrecht Afdeling Utrecht 1907-1911, de Tentoonstelling 'De Vrouw 1813-1913', de Internationale School voor Wijsbegeerte 1915-1921, het Comité Misdaad en Straf 1919-1921, andere organisaties 1910-1922, de redacties van het Encyclopedisch Handboek 1911-1912, 1916, De Vrouw in de XXe Eeuw 1911-1912, het Maandblad voor Vrouwenstudie 1912-1913 en andere redactionele activiteiten; manuscripten van, en aantekeningen voor, artikelen onder andere voor Opwaarts, De Nieuwe Amsterdammer, De Vrije Communist en De Toekomst 1903, 1912-1922; knipsels en gedrukten 1907-1920; annex: brieven geschreven door Clara verzameld door de nabestaanden 1896-1922.

Ingekomen brieven van Jo Meijer 1917-1921; zakagenda's 1911-1920; adresboekje z.j.; annex: brieven van Clara 1903, 1911-1922.

Administratieve informatie

Bewerking

Inventaris gemaakt door Atie van der Horst in 2001 en 2007.

INLEIDING

Biografische gegevens

Clara Gertrud Wichmann werd geboren in Hamburg in 1885. Zij was (strafrecht) juriste en publiciste en maakte gebruik van het pseudoniem Eumaios. Van 1914 tot 1922 werkte zij bij het Centraal Bureau voor de Statistiek. Zij trouwde in 1921 met J.B. (Jo) Meijer. Vanaf 1908 was zij actief in de vrouwenbeweging. In de Eerste Wereldoorlog kwam zij in aanraking met de antimilitaristische beweging. Na 1918 koos zij uiteindelijk voor het anarchisme. Zij publiceerde met name over de positie van vrouwen, rechts- en maatschappijfilosofie, misdaad en straf, antimilitarisme en anarchisme. Zij was mede- redacteur van het Encyclopaedisch Handboek *De vrouw, de vrouwenbeweging en het vrouwenvraagstuk* 2 delen (Amsterdam 1914, 1918). Daarnaast was zij lid van de redactie van verschillende bladen.

Zij was betrokken bij verscheidene organisaties. De Utrechtsche Vrouwelijke Studenten Vereeniging koos haar in 1907 tot praeses. Zij was medeoprichtster en secretaresse van de Nederlandsche Bond van Vrouwenkiesrecht 1908 tot 1911. In 1913 werkte zij mee aan de Tentoonstelling 'De Vrouw 1813-1913'. Zij was medeoprichtster van, en docente aan de Internationale School van Wijsbegeerte van 1915 tot 1922. Van 1917 tot 1919 was zij lid van de (antimilitaristische) Bond van Christen- Socialisten (orgaan: *Opwaarts*). In 1919 trad zij toe tot de Bond van de Revolutionair-Socialistische Intellectuelen. Van het Comité van Actie tegen de bestaande opvattingen omtrent Misdaad en Straf (CMS) was zij secretaresse van 1919 tot 1922. In 1920 werd zij lid van de Bond van Religieuze Anarcho-Communisten (orgaan: *De Vrije Communist*).

Clara Wichmann was een bijzondere persoonlijkheid, zoals blijkt uit de biografische en herdenkingsartikelen. Daarin komt zij naar voren als een schuchtere vrouw die grote harmonie uitstraalde en diepe indruk kon maken. Zij combineerde scherp inzicht met innerlijke overtuiging en maatschappelijke betrokkenheid in haar visie op de maatschappelijke problemen die zij in haar artikelen verwoordde. Deze inzichten vormden ook haar belangrijkste inbreng in de organisaties, waarbij ze betrokken was. Zij trad niet op de voorgrond, maar dacht mee over de opzet van een vereniging, schreef artikelen voor het orgaan of hield lezingen.

Zij kwam ook uit een bijzonder gezin. Haar vader, Arthur Wichmann (1851-1927), afkomstig uit Hamburg, werd op 28-jarige leeftijd hoogleraar in de mineralogie en geologie in Utrecht. Haar moeder Johanna Zeise (1852-1938), afkomstig uit Altona, had grote belangstelling voor literatuur, filosofie en kunst en schreef daar ook over. Haar jongere broer Erich Wichmann (1890-1929) was kunstenaar en anarchist en werkte later mee aan *De Bezem*, fascistisch blad voor Nederland. Haar man, Jo Meijer (1895-1969), leerde zij kennen in 1917 naar aanleiding van zijn dienstweigering. Clara overleed in 1922 bij de geboorte van haar dochter Hetty Clara.

Uitgebreidere biografische gegevens kunnen onder andere worden gevonden in Clara Meijer-Wichmann, *Inleiding tot de filosofie der samenleving. Met een levensschets van de schrijfster door J.B. Meijer*. (Haarlem 1925). In de scriptie van Klaas Pit, *Clara Wichmann (1885-1922)* (Hilversum 1984) wordt de ontwikkeling beschreven van haar maatschappij-filosofische en politiek- theoretische denkbeelden vanaf 1916. Daarnaast is er het *Clara Wichmann herdenkingsprogramma september-oktober 1985*, een uitgave van het Buro Studium Generale van de Rijksuniversiteit te Utrecht. Na haar dood heeft Jo Meijer de publicatie verzorgd van haar artikelen en lezingen in de bundels *Mensch en Maatschappij* (Arnhem 1923), *Bevrijding* (Arnhem 1924) en *Misdaad en Straf* (Utrecht 1930). M.A. Tellegen, presidente van de Vereniging van Vrouwen met Academische Opleiding verzorgde de uitgave van *Vrouw en Maatschappij* (Utrecht 1936) met een inleiding van Henriette Roland Holst.

Overdracht en volledigheid

Het archief is, samen met stukken van andere gezinsleden, na het overlijden van J.B. Meijer in 1969, door Hetty Passchier-Meijer in gedeelten aan het IISG overgedragen. Het grootste deel was in 1976 aanwezig. In 1999 is nog een aanvulling ontvangen. Een klein gedeelte van het archief bevindt zich nu nog bij de familie. Uit het archief is door J.B. Meijer, die joods was, vóór de Tweede Wereldoorlog uit veiligheidsoverwegingen vernietigd. Om welk materiaal het ging is niet bekend, maar het betreft hier waarschijnlijk meer politiek gevoelige stukken uit de periode na 1917.

Ordering en inhoud

Op het IISG is in 1971 begonnen met een voorlopige ordering van het overgedragen gedeelte. Aan het deel van het archief dat toen nog bij Hetty Passchier-Meijer thuis lag, werd in 1973 gewerkt door Bram Storm die toen al op hoge leeftijd was. Deze ordering, die samen met de inspanningen van de familie heeft bijgedragen aan de identificatie van veel correspondenten, is op bepaalde onderdelen gehandhaafd, onder andere bij de ingekomen brieven van Corrie [Werker-]Beaujon (inv.nrs. 3-4). Het werk op het IISG resulteerde tenslotte in een kaartenbakje met beschrijvingen en een voorstel tot indeling van het archief van onderzoekster Mieke Rimmelzwaan. De aanvulling van 1999 vormde de aanzet om de delen ineen te schuiven en de inventaris af te ronden.

De archiefstukken van de verschillende gezinsleden die nogal vermengd waren geraakt, zijn van elkaar gescheiden. Het archief van Clara Meijer-Wichmann bevat nu strikt haar eigen stukken tot en met haar overlijden. Hierbij zijn ook háár stukken met betrekking tot het CMS. Het eigenlijke CMS-archief vormt een annex bij het archief van J.B. Meijer waarin ook stukken te vinden zijn betreffende postume publicaties van haar werk. Het archief van Johanna Wichmann-Zeise bevat brieven van Clara aan haar moeder.

Uit het archief is niet geschoond. Wel zijn gedrukten overgebracht naar de bibliotheek. Hierbij waren twee nummers van *De Haagsche Vrouwenkroniek* 1e jrg. no. 4 (1913) en no. 13 (1914) met artikelen van Clara Wichmann, die niet in de bestaande bibliografie zijn vermeld en ook niet in handschrift aanwezig zijn. Foto's zijn opgenomen in de collectie van Beeld en Geluid en zijn terug te vinden via de collectiecode.

De stukken, ontvangen in 2004-2005 zijn voor zover mogelijk ingevoegd in de bestaande inventarisnummers. De overige stukken zijn apart beschreven en op dezelfde wijze ingedeeld als het eerdere deel. In een annex zijn brieven te vinden geschreven door Clara die door de nabestaanden zijn verzameld. In 2007 is nog een aanvulling ontvangen.

De omvang het archief is 2.15 meter.

INVENTARIS

ALGEMEEN

Dagboek

- 1 Dagboek (fotokopieën). Met getypt afschrift. 1898-1905. 1 map

Algemene correspondentie

- 2-11 Ingekomen brieven en enkele kopieën van uitgaande brieven. 1897-1922. 10 mappen
 - 2 Anrooy, Josephine van. 1910, 1915 en z.j. (8 ex.)
Baan, L. de. 1919. (1 ex.)
Baart, de la Faille, H. 1915. (1 ex.)
Bakker Nort, B. 1921. (1 ex.)
Bakker-van Bosse, C. 1914-1915. (2 ex.)
 - 3 Beaujon, Corrie en haar echtgenoot Werker, W.H.M. (Wim), en enkele andere leden van de families Beaujon en Werker. 1910-1912, 1915-1916. 1 map.
N.B. Geordend en beschreven door Hetty Passchier en Bram Storm.
 - 4 Beaujon, Corrie en haar echtgenoot Werker, W.H.M. (Wim), en enkele andere leden van de families Beaujon en Werker. 1906-1909, 1911-1916. 1 map.
N.B. Geordend en beschreven door Hetty Passchier en Bram Storm.
 - 5 Begeman, E.P.H. 1919. (1 ex.)
Berg van Eysinga-Elias, J.E. (Nettie) van den. 1919, 1915, 1917. (6 ex.)
Birnie- Kranenburg, Tine. 1916-1917. (2 ex.)
Boerrigter, A.D.H. (Annie). 1915- 1916. (9 ex.)
Boom, J.J. 1919. (1 ex.)
Bremekamp-Gelder, M.G.Th. de. 1915. (2 ex.)
Broek, A.C. van den. 1916-1917, 1919-1920, 1922. (6 ex.)
Bussmann, Rudolf. 1918. (1 ex.)
C., Saar (en John). 1916. (1 ex.)
Centraal Bureau v. Persinlichtingen. 1915. (2 ex.)

- Chapman, Gertrude. 1909-1910, 1915. (7 ex.)
 Domela Nieuwenhuis, J. 1913.(2 ex.)
 Doyer, L.C. (Lucie). 1915. (4 ex.)
 Dulk, Jaene den. Z.j.(1 ex.)
- 6 Elias, Bertha. 1915, 1917-1918. (6 ex.)
 Feltz-Schotsman, L. van der. 1910- 1911. (2 ex.)
 Flaum (?), May. 1911. (2 ex.)
 Greidanus, Jo. 1911. (1 ex.)
 Grondhout, J.H. (Nannie). 1910-1911, 1915-1919. (11 ex.)
 Gulpen, Gree van. 1915, 1919. (3 ex.)
 Heilbronner, Anna. Z.j. (1 ex.)
 Holst, L.E. (Bets). 1915-1916. (2 ex.)
 Huet, Th.G. (Dora). 1910. (1 ex.)
 Huishoudschool, Den Haag. 1915. (1 ex.)
 Jansen, J.J. 1919. (1 ex.)
 Jongh, G.T.J. de. 1919. (2 ex.)
- 7 Kapteyn-Muysken, G. 1919-1920. (2 ex.)
 Knappert, E.C. 1915. (2 ex.)
 Kock, To. 1918. (2 ex.)
 N.B. Met lege enveloppe. 1919.
- Koenig, Dora E. 1913-[1914]. (2 ex.)
 Koldewijn, Jet. 1903- 1904, 1906, 1909, 1911-1913, 1915. (19 ex.)
 N.B. Trouwde met Laurens van der Waals.
- Koomans, Mary. 1914.(1 ex.)
 Kop, C.J. 1921. (2 ex.)
 N.B. Met een kopie van een uitgaande brief.
- Kroon, Justine. 1915. (2 ex.)
 Laan, E. 1919. (1 ex.)
 Laman Trip-De Beaufort, Hetty. 1918-1919. (3 ex.)
 [Lange], Zus [de]. 1917. (1 ex.)
 Lansink, B. 1920. (1 ex.)
 Leopold, Anne C. 1904. (1 ex.)
 Ligt, Bart de.1917, 1919. (3 ex.)
 Lichtenberg, C. (To).1909. (1 ex.)
 Lunteren-Hansen, Lena van.1910. (1 ex.)
- 8 Malsen-Hoekstra, Hinke van. 1921. (1 ex.)
 Manen, Charlotte van. 1915. (3 ex.)
 [Meindersma-Hoogeveen], Adri. 1911, 1914. (2 ex.)
 Meulen, Bine van der. 1902, 1909, 1915, 1921. (9 ex.)
 Meulen, J.E. van der. 1915. (1 ex.)
 Meijer, G.A.E.B. 1909. (1 ex.)
 Molengraaff, Prof. [W.L.P.A.]. 1910, 1914, 1916. (4 ex.)
 N.B. Met lege enveloppe die een foto bevatte en overgebracht is naar de Afdeling Beeld en Geluid. 1910; met een kopie van een uitgaande brief. 1914.
- Muller, Marie. 1909. (1 ex.)
 [Nennstiehl?], Pauline. Z.j. (1 ex.)
 Nolthenius, Frieda. 1906, 1909, 1915, 1917. (9 ex.)
 Nolthenius-Mertens, B. 1914-1915. (2 ex.)
 Ophuijsen, C. Jane van. 1911 en z.j. (2 ex.)

- 9 Ort, Mies (aanvankelijk: Marie). 1897-1899, 1901-1905, 1907, 1910, 1912-1913, 1915, 1917, 1919-1920 en z.j. (39 ex.)
N.B. Trouwde met R. Hartelust.
- 10 Plaats, Annie van der. 1899-1902, 1909, 1915, 1917 en z.j. (16 ex.)
Polak, Anna. 1912. (2 ex.)
N.B. Met een kopie van een uitgaande brief, onvoltooid.
[Quanjer, Kakie]. 1921. (1 ex.)
Ravesteyn, W. van. 1918. (2 ex.)
N.B. Met een kopie van een uitgaande brief.
Rennes(?), Jo van. Z.j. (1 ex.)
Ribbius Peletier, Elisabeth (Liesbeth). 1918. (2 ex.)
N.B. Met bijlage: brief van Olga.
Rivière-Dwars, Corry (Corrie) van de. 1914-1915. (2 ex.)
Rontini. Z.j. (1 ex.)
Rutgers, H.R. 1919. (1 ex.)
Rutten (?), L. 1913. (1 ex.)
Salomons, Annie (Ans) en Jet. 1911, 1914-1915 en z.j. (6 ex.)
Sangster, C.W. (Willy). 1922. (1 ex.)
Schotsman. 1919. (1 ex.)
Simons, E.C. (Stella). 1915. (1 ex.)
Sirks- Harmeyer, Lizzie. 1921 en z.j. (2 ex.)
Stritt, Marie. 1911. (4 ex.)
N.B. Met een kopie van een uitgaande brief en een brief gericht aan Corrie Beaujon.
Talma, E. (Lize). Z.j. (1 ex.)
Talma, Fietje. 1909. (1 ex.)
Tellegen, J.W.C. Z.j. (1 ex.)
N.B. Visitekaartje van de Burgemeester van Amsterdam.
Tideman, P. 1918. (3 ex.)
- 11 Ulfers, Riek. 1906. (1 ex.)
Veen, Co van. 1910. (2 ex.)
Velde, J.H. (Coba) van de. 1909- 1910. (2 ex.)
Verloop, Lena. 1902-1903, 1905, 1907, 1909, 1915. (11 ex.)
Vuystingh, J.H. 1915. (1 ex.)
Waal, Jos de. 1915. (1 ex.)
Waals, Laurens van der. 1918. (1 ex.)
Warnaars, C.W. (Willy). 1919. (4 ex.)
Weede. 1915. (1 ex.)
Wilt, Cor de. 1922. (1 ex.)
W[ijnands] F[ranken], C.J. 1920. (1 ex.)
A.B.G.v.E(?) (Middelburg). Z.j. (1 ex.)
A. (Leusden). 1917. (1 ex.)
Bep (Utrecht). Met foto's uit de omgeving van Hattum. 1915-1916. (3 ex.)
Jet (Utrecht). 1915. (1 ex.)
N.B. Mogelijk: van der Waal
Hetty(?) (Utrecht). 1915. (1 ex.)
Hilda (Den Haag). 1915. (1 ex.)
Jo (Den Haag). 1914. (1 ex.)
O(?) (Den Haag). 1915. (1 ex.)

- Zus (Den Haag). 1919. (1 ex.)
 N.B. Betreft haar man Sam.
- Onbekend. 1918 en z.j. (2 ex.)
 N.B. Beide verwijzen naar Berthe Elias.
- Lege enveloppen.
- 12-14 Ingekomen brieven van familieleden. 1894, 1897-1922. 3 mappen
- 12 Eckhardt, M. en Timm, Johanna. 1909. (1 ex.)
 H[artert], Claudia (Claude). 1915. (6 ex.)
 Wichmann, Arthur. 1902-1903, 1918, 1921-1922. (5 ex.)
 Wichmann, Erich. 1916. (1 ex.)
 [Wichmann, Ida], 'Grossmama'. 1892. (1 ex.)
 N.B. Uitgaande brief.
- [Wichmann], Leni. 1918-1920 en z.j. (5 ex.)
 N.B. Met een brief van Miek betreffende financiële ondersteuning van Leni.
- [Wichmann], Olga (tante). 1909, 1915. (3 ex.)
 Dottie. 1905 en z.j. (3 ex.)
 N.B. Nichtje, dochter van een zuster van vader.
- Erna (tante). 1909. (3 ex.)
 N.B. In één keer verzonden, ook aan Johanna Wichmann- Zeise.
- Fanny, Ernst en Anna ('Cousine'). 1909. (1 ex.)
 Grossmutter. 1908-1909, 1915. (3 ex.)
 Selma (tante). 1909. (2 ex.)
- 13 Wichmann-Zeise, J.Th. H. (Johanna). 1911-1912, 1915-1917, 1919-1920, 1922 en z.j.
 N.B. Brief van 8 mei [1915?] achterop niet verzonden briefje van Erich Wichmann; brief van 25 juni 1916 met bijlagen: schetsen van een indianenstam op Red Rock Prairie en van het punt waar de Missouri in de Mississippi stroomt, uit de papieren van de familie van haar moeder, Mathilde Paysen, 1859; brief van 29 maart 1917 achterop brief van advocaat betreffende scheiding in november 1916 en betreffende rekeningen van Erich.
- 14 Wickede, Walter von (neef). Met brieven van de leden van de 'Räuberhöhle "Achaja"' 1893-1895 en enkele brieven van Elisabeth (zusje), Otto (broertje) en tante Julie (zijn moeder). 1892-1895, 1897-1898, 1900-1910, 1912-1917 en z.j.
 N.B. Met een uitgaande brief van Clara Wichmann aan Otto, 1892.
- 15 Visitekaartjes en een huwelijksaankondiging. Met enkele lege enveloppen. 1913, 1915, 1921 en z.j. 1 omslag

Aantekeningen

- 16 Aantekeningen 'uit een tijd dat ik zeer op een dood punt was!' Met notities gemaakt bij eerdere ordening. 1916-1917. 1 map
- 17 Aantekeningen betreffende boektitels en uit publicaties. 1918, 1920 en z.j. 1 map
- 18 Aantekenboekje van stenografische afkortingen. 1918. 1 katern

PARTICULIER

Persoonlijke documenten

- 19 Geboortekaartje van Clara Wichmann. 1885. 1 stuk.
- 20 Visitekaartje van Clara Wichmann. Z.j. 1 stuk

Huisvesting, huishouding en financiën

- 21 Deurwaardersexploit betreffende de huuropzegging van de Van Hoornbeekstraat 39, Scheveningen. 1916. 1 stuk
- 22 Kasboekjes van huishoudelijke uitgaven. Met rekeningen, deels voor bestelde boeken en correspondentie betreffende huishouding, belastingen en financiën. 1914-1922. 1 map
- 23 Aantekeningen betreffende het wassen van kleding en het verwijderen van vlekken. Met twee lijstjes van wat te doen. 1914-1915, 1921 en z.j. 1 omslag

Gezondheid

- 24 Medische papieren van Clara. 1886, 1895- 1896, 1899. 1 omslag

Kinder- en schooljaren

- 25 Tekening van de omtrek van haar hand. 1887. 1 stuk
- 26 Eerste breiwerkje van Clara. 1891. 1 stuk
- 27-28 Schetsboek en enkele losse tekeningen. 1887, 1892-1898 en z.j. 1 deel en 1 omslag
 - 27 1887, 1892, 1898 en z.j.
 - 28 1892-1898. (deel)
- 29 Verlanglijstjes en schrijfsels betreffende haar toekomstplannen en de 'Räuberhöhle'. 1 omslag
N.B. Zie ook correspondentie met Walter von Wickede.
- 30-31 Poësie albums. 1893-1898. 2 delen
 - 30 1893-1896.
 - 31 1896-1898.
- 32 Rapporten van de Meisjesschool te Utrecht. 1893-1897. 1 omslag
- 33 Ingekomen briefje van C. de Graaff, onderwijzer(es) over haar gedrag in de klas. 1893. 1 stuk
- 34 Getekende landkaart van de provincies Utrecht en Noord-Holland en van België en Luxemburg. 1896. 1 omslag
- 35 Verhalen en gedichten met het opschrift 'De aanhouder wint' en tekst van het toneelstukje 'Die Liebe'. 1896-1897. 1 omslag
- 36 Rapporten van de Hoogere Burgerschool voor Meisjes. 1897-1902. 1 omslag
- 37 Schriften met aantekeningen van de geschiedenislessen op de HBS. 1901 en z.j. 1 map
- 38 'Ons Blaadje', verhalen, versjes en huishoudelijk reglement van een meisjeskrans waarvan Clara Wichmann deel uitmaakte. 1898-1899. 1 deel
- 39 Verhalen, gedichten, aantekeningen en een speech van Clara Wichmann. Met enkele gedichten van anderen en enkele brieven van docenten. 1898-1904. 1 map
- 40 Diploma van de HBS. 1902. 1 stuk

Universitaire studie

- 41 Inschrijvingsbewijzen van de Rijksuniversiteit te Utrecht. 1902/1903, 1905/1906-1907/1908, 1909/1910-1912/1913. 1 omslag

- 42 Getuigschrift van het examen tot toelating aan de universiteit (faculteit Godgeleerdheid). 1905. 1 stuk
- 43 Diploma examen kandidaat in de rechten. 1906. 1 omslag
- 44 Circulaires betreffende de colleges van Prof. Bolland en afschrift van brieven aan Bolland. Met aantekeningen. 1909-1911 en z.j. 1 omslag
- 45-67 Aantekeningen van colleges. 1902-1911. 10 mappen en 13 omslagen
- 45 Oude geschiedenis door [H.] van Gelder. 1902-1903. (map)
- 46 Religionsphilosophie en rechtsphilosophie van [G.J.P.J.] Bolland. 1903.
- 47 Algemene geschiedenis, Revolutie 1848-1852, historiographie van Nederland van [G.W.] Kernkamp. 1905-1906.
- 48 Christenvervolgingen van H. van Gelder. 1905-1906.
- 49 Staatkundige geschiedenis van Nederland inde 19e eeuw van Mr. van Beresteijn. 1906-1907.
- 50 Burgerlijk recht (familierecht 1e Boek B.W.) van [H.J.] Hamaker. 1906-1907.
- 51 Handelsrecht van Prof. Hamaker. 1906-1907 en z.j. (map)
- 52 Burgerlijke rechtsvordering van Prof. Naber. 1906-1908. (map)
- 53 Faillissementswet van [D.] Simons en Bankbreuk. 1906-1907 en z.j.
- 54 Internationaal privaatrecht van Prof. Hamaker. 1907.
- 55 Handelsgeschiedenis van Prof. Kernkamp. 1907-1908.
- 56 Handelsrecht van Prof. [W.L.P.A.] Molengraaff. 1907-1908. (map)
- 57 Staatsrecht van Prof. de Louter. 1907-1908. (map)
- 58 Strafrecht van Prof. Simons. 1907-1908. (map)
- 59 'Het begrip in de natuur', Hegel's Geschiede der Philosophie en psychologie van Prof. Bolland. 1908-1910. (map)
- 60 Het Romeinse Keizerrijk en Economische geschiedenis der oudheid van Prof. van Gelder. 1909-1911. (map)
- 61 Criminele psychiatrie van Dr. Breukink. 1910.
- 62 Collegium Logicum. Met aantekeningen betreffende logica ondermeer uit 'Zuivere rede'. 1910 en z.j.
- 63 Privatissum van W. Vogelsang. 1910-1911.
- 64 Bezit en eigendom door Mr. Werker. 1911.
- 65 Politieke economie II, III en IV. Z.j. (map)
- 66 Erfrecht door Prof. Hamaker, dictaat van C.M. Beaujon. 1905-1906. (map)
- 67 Burgerlijke rechtsvordering (Executie), dictaat van D.E. Hönig. 1909.
- 68 Aantekeningen van lezingen van Dr. de Hartog betreffende religie en wetenschap. 1907. 1 omslag
- 69 Aantekeningen betreffende physica en chemie van A. Vosmaer. 1907. 1 omslag
- 70 Aantekeningen betreffende de Attische beeldhouwkunst en de Sophisten. Z.j. 1 omslag

- 71 Aantekeningen betreffende verbintenissen in verband met 'Repetitie C.M. Beaujon', 'Repetitie Bevoorrechte Schulden', 'Excerpt Handelsrecht' en andere onderwerpen. 1908 en z.j. 1 omslag

Promotie

- 72 Manuscript van haar dissertatie 'Beschouwingen over de historische grondslagen der tegenwoordige omvorming van het strafrechtbegrip'. Met afwijkende versie van een gedeelte. Met stellingen bij haar proefschrift (fotokopieën). [1912]. 1 map
- 73 Aantekeningen betreffende te raadplegen en geraadpleegde literatuur met betrekking tot 'straf en veiligheid maatschappij', gevangeniswezen, reclassering en strafrecht. Met enige documentatie en een kaartje van Corrie Beaujon. c. 1911-1913. 1 map
N.B. Betreft zeer waarschijnlijk een vervallen deel van haar dissertatie.
- 74 Oorkonde van haar promotie tot doctor in de rechten op 18 december 1912. 1912. 1 stuk, groot formaat (portefeuille)
- 75-76 Ingekomen brieven en kaartjes ter gelegenheid van haar promotie. 1912. 2 mappen
- 77 Menu en tafelschikking voor het diner ter gelegenheid van haar promotie. Met bericht van J. Vosmaer-Werker dat zij aanwezig zal zijn en een afzegging van Jet en Ans (Annie) Salomons. 1912. 1 omslag
- 78 Knipsels en overdrukken van recensies van haar dissertatie. 1912-1914. 1 omslag

Feestelijke gelegenheden en souvenirs

- 79 'Herinnerings'-ansichten die Clara bewaard heeft met tekst, deels van haar moeder, waaronder het huis in Wapenveld van de familie van der Meulen en een ets geplakt op de omslag van een schrijfblokje. 1897-1899, 1915 en z.j. 1 omslag
- 80 Brochures met afbeeldingen van Heidelberg met handgeschreven onderschrift door A. Narath-Engelman ter herinnering aan Clara Wichmann's verblijf. 1909-1910. 1 omslag
- 81 Sint-Nicolaas gedichten voor Clara Wichmann. 1918 en z.j. 1 omslag
- 82 Menu van de promotie van Jan Metzelaar. 1919. 1 stuk

Overlijden

- 83 Ingekomen stukken van de Vereeniging voor Facultatieve Lijkverbranding betreffende haar lidmaatschap en crematie. 1920, 1922. 1 omslag
- 84 Ingekomen stukken betreffende haar nalatenschap gericht aan Jo Meijer. 1922. 1 omslag
- 85 Knipsels van berichten betreffende haar overlijden en crematie. 1922. 1 omslag, groot formaat A2

OPENBAAR LEVEN

Werkkring

- 86 Afschrift van de acte van eedsaflegging als advocaat en procureur. 1913. 1 stuk
- 87 Stukken betreffende het faillissement van W. Gros waarin zij als curator optrad. 1913-1914. 1 map
- 88 Aantekeningen betreffende wetsartikelen, mogelijk in verband met een faillissement. Z.j. 1 omslag

- 89 Programma en brochure van de School voor Maatschappelijk Werk in Amsterdam. Met knipsel. 1913-1915. 1 omslag
N.B. Clara Wichmann was adjunct-directrice.
- 90 Correspondentie betreffende sollicitaties. Met aantekeningen betreffende vacatures. 1911, 1913-1915. 1 omslag
- 91 Correspondentie betreffende haar sollicitatie en benoeming bij het Centraal Bureau voor de Statistiek. 1914. 1 omslag
- 92 Gelukwensen bij benoeming bij het Centraal Bureau voor de Statistiek. 1914. 1 omslag
- 93 Faillissements-statistiek 1912, 1914, statistiek van het gevangeniswezen 1914 van het Centraal Bureau voor de Statistiek, met inleidingen door Clara Wichmann, en grafieken van misdaadcijfers uit 1913. 1912-1914. 1 omslag
- 94 Stukken betreffende haar bevordering, salariëring en pensioen, verslagen van vergaderingen van afdelingschefs met de directeur en enkele andere stukken betreffende het Centraal Bureau voor de Statistiek. 1918-1921. 1 omslag

Lidmaatschap van maatschappelijke en politieke organisaties

Utrechtse Vrouwelijke Studenten Vereeniging (UVSV)

N.B. Zie ook inv.nrs. 110 en 167.

- 95 Stukken betreffende reglementswijzigingen van de UVSV. 1905 en z.j. 1 omslag
- 96 Tekst van een toespraak van Clara Wichmann [als voorzitter van de UVSV]. 1907. 1 stuk
- 97 Stukken betreffende lustrumvieringen van de UVSV. Met twee linten. 1907, 1914, 1919 en z.j. 1 omslag
- 98 Uitnodigingen voor bestuurs- en algemene vergaderingen en bijeenkomsten. Met enkele ingekomen brieven en een programma van een toneelvoorstelling. 1908-1909, 1911, 1915. 1 omslag
- 99 Tekst van Clara Wichmann [voor een voordracht] voor de UVSV, getiteld 'H. Heine's verhouding tot zijn tijd'. 1908. 1 omslag
- 100 Menu's van de promotiediners van leden van de UVSV en van het afscheidsdiner van B. Elias. 1912-1914, 1920. 1 omslag
- 101 Honorairenlid en geheim honorairenlid. 1917. 2 stukken

Nederlandsche Bond voor Vrouwenkiesrecht (NBVK), Afdeling Utrecht

N.B. Zie ook inv.nr. 137.

- 102 Ingekomen brieven en kopieën van uitgaande brieven en enkele andere stukken betreffende de NBVK. 1909-1910. 1 map
- 103 Statuten en huishoudelijk reglement van de Nederlandsche Bond voor Vrouwenkiesrecht 's-Gravenhage en huishoudelijk reglement van de Afdeling Utrecht. 1907-1909 en z.j. 1 omslag
- 104 Ingekomen brieven van leden van het bestuur, Corrie Beaujon en W.H.M. Werker. 1909-1911. 1 omslag
N.B. Betreft ook de opzet van het Encyclopedisch Handboek.
- 105 Aantekeningen betreffende bestuursaangelegenheden. 1909 en z.j. 1 omslag
- 106 Ingekomen circulaires en propaganda uitgaven van het hoofdbestuur en andere afdelingen. 1907, 1909-1910 en z.j. 1 omslag

- 107 Rooster van werkzaamheden van de 'Afdeulings-Secretaressen van den NBVK'. Met een lijst van leden en voorstanders. Z.j. 1 omslag
- 108 Plakboeken met knipsels, propaganda uitgaven en circulaire betreffende activiteiten ontplooid door de afdeling Utrecht. Met convocaties voor vergaderingen en losse bijlagen. 1908-1912. 1 map
- 109 Aantekeningen van Clara Wichmann van 'Politieke partijen', cursus voor de NBVK, gegeven door W.H.M. Werker. 1909. 1 omslag
- 110 Manuscript en concept-tekst van de cursus 'De geschiedenis van het vrouwenvraagstuk' door Clara Wichmann in 1909. Met een verkorte versie bestemd voor het *Utrechts Maandblad voor Vrouwelijke Studenten*. 1909, [1911]. 1 omslag
- 111 Aantekeningen voor de lezing 'Die Frau in der Kulturbewegung der Gegenwart' van Dr. Gertrud Bäumer, boekbespreking door Clara Wichmann voor de NBVK. [1910]. 1 omslag
- 112 Correspondentie en stukken betreffende een toneelprijsvraag uitgeschreven door de afdeling Utrecht, publicatie van de toneelstukjes in een bundel en kritiek hierop van de afdeling Leiden van de Bond. 1909-1911. 1 map
- 113 Stukken betreffende de handleiding voor [afdelingen] van de NBVK geschreven door Clara Wichmann. Met 'De verschillen tusschen Bond en Vereeniging voor Vrouwenkiesrecht...'. 1910. 1 omslag
- 114 Kopie van een tekst betreffende een 'proeve' van herziening van grondwet 'tot waarborg voor de staatsrechtelijke gelijkheid de beide sexen' van de afdeling Utrecht, die leidde tot het aftreden van het bestuur. Met een circulaire van het oud-bestuur aan het hoofdbestuur en de afdelingen. 1911. 1 omslag

Tentoonstelling 'De Vrouw 1813-1913'

- 115 Ingekomen brieven betreffende de Tentoonstelling 'De Vrouw 1813-1913'. Met een entreekaartje en een fotokopie van de statuten. 1912-1913. 1 omslag
- 116 Correspondentie betreffende de vervaardiging van 'Tentoonstelling "De Vrouw 1813-1913": het vraagstuk van den bedrijfsarbeid der vrouw in Nederland' uitgegeven door de Subcommissie voor de Statistiek (1913). Met een statistisch overzicht van 'Dienstbotenlöhne in Schöneberg' over 1904-1911. 1912-1913. 1 omslag
- 117 Drukproef van 'Het vraagstuk der vrouwenstudie', lezing gehouden voor de Afdeling Onderwijs van de Tentoonstelling 'De Vrouw 1813-1913' door Clara Wichmann. 1913. 1 omslag

Internationale School voor Wijsbegeerte

N.B. Zie ook inv.nr. 129.

- 118 Ingekomen brieven betreffende de oprichting en opzet van de Internationale School voor Wijsbegeerte. 1915. 1 omslag
- 119 Aantekeningen van lezingen door J.D. Bierens de Haan, G.A. van den Bergh van Eysinga, P. Tideman, Bart de Ligt en anderen. Met een aantekenboekje met boektitels, ideeën, citaten e.a. 1916-1919 en z.j. 1 map
- 120 Aantekeningen voor de lezing (cursus) 'Verleden, heden en toekomst' op 20 september 1917. 1916-1917. 1 map
- 121 Tekst van 'Historisch materialisme', cursus van Clara Wichmann. 1918. 1 omslag
- 122 Lidmaatschapsbewijs van de Vereeniging tot instandhouding van de Internationale School voor Wijsbegeerte te Amersfoort. 1919. 1 stuk

- 123 Cursusprogramma's en enkele ingekomen brieven hierover. Met een circulaire over gebruik van de faciliteiten van de school en een later toegevoegd lijstje van door Clara Wichmann gegeven cursussen. 1919-1921 en z.j. 1 omslag
- 124 Aantekeningen betreffende de 'samenhang van politieke partijen met de algemeene wereldbeschouwing en met economische stroomingen' voor de 'Haagsch- Amersf[oortse] Kring 25. IV 1919'. 1919. 1 katern
- 125 Stellingen voor de 'samenkomst van den kring tot gedachtenwisseling' ten huize van M. Cohen, inleidster Clara Wichmann. Z.j. [1920?] 1 stuk

Comité Misdaad en Straf (CMS)

N.B. Zie ook archief J.B. Meijer.

- 126 Oprichtingsmanifest van het Comité tegen de bestaande opvattingen omtrent misdaad en straf (CMS) geschreven door Clara Wichmann. Met manuscript van een uittreksel ervan en een brochure ervan, ook in het Esperanto, een persbericht en enkele bestellingen. 1919 en z.j. 1 omslag
- 127 Ingekomen brief van B.J. de Feijter en afschrift van een brief. 1919 en z.j. 2 stukken
- 128 Aantekeningen betreffende het onderwerp misdaad en straf. Met enkele knipsels. 1919, 1921 en z.j. 1 omslag
- 129 Tekst van 'Het recht tot straffen', cursus te Amersfoort 9 augustus 1919. 1919. 1 omslag
- 130 Aantekeningen voor een lezing voor het Religieus Socialistisch Verbond te Amersfoort 3 januari 1920 'Wat zeggen ons de gevangenen'. 1920. 1 omslag
- 131 Tekst van een lezing 'Misdaad, straf en de samenleving der toekomst' op 16 maart 1920 te Haarlem. 1920. 1 omslag
- 132 Drukproef van 'Misdaad, straf en maatschappij', rede gehouden op het congres van het CMS te Amsterdam 21 maart 1920 door Clara Wichmann. Met brochure. 1920. 1 omslag
- 133 Plan voor een school voor gevangenenbewaarders in Hamburg. 1921. 1 stuk

Andere organisaties

- 134 Uitnodiging voor een vergadering van de Utrechtse Vrijzinnige Studie- en Propaganda Vereeniging met als onderwerp socialisme. [1911]. 1 stuk
- 135 Aantekeningen van een lezing van W.H.M. Werker betreffende het ontwerp-invaliditeits- en ouderdomspensioen voor de Utrechtse Vrijzinnige Studie- en Propaganda-Vereeniging. Met knipsel. 1912. 1 omslag
- 136 Agenda voor een algemene vergadering van de Vereeniging voor de Staathuishoudkunde en de Statistiek. 1915. 1 stuk
- 137 Rapport van de Commissie van enquête naar de werkzaamheid der Nederlandsche vrouw gedurende den oorlog, ingesteld door de NBVK. 1916. 1 stuk.
N.B. Clara Wichmann had zitting in de commissie.
- 138 Convocatie voor een Buitengewone Ledenvergadering. Met een kwitantie voor de contributie van de Vereeniging tot verbetering van den Maatschappelijken en den Rechtsstoestand der Vrouw in Nederland. 1916, 1918. 1 omslag
- 139 Lidmaatschapsbewijs van het Genootschap voor Zuivere Rede. 1918. 1 stuk
- 140 Stukken betreffende de Bond van Christen-Socialisten. 1918-1919. 1 omslag

- 141 Stukken betreffende het Bureau van Uitgaven op Godsdienstig en Maatschappelijk Gebied van J.P. Honnef, vanaf 1919 de N.V. Vereeniging voor Religieus en Maatschappelijk Werk, waarvan Clara Wichmann aandelen had en zitting in de Raad van Commissarissen. 1917-1919. 1 map
- 142 Tekst van 'Over het lidmaatschap van de IAMV'. Met pamfletten en knipsels betreffende dienstweigering. 1918 en z.j. 1 omslag
- 143 Stukken betreffende de Vereeniging voor Wijsbegeerte des Rechts. 1919. 1 omslag
- 144 Stukken betreffende de Vereeniging 'Woodbrookers in Holland' en aantekeningen gemaakt in Barchem van voordrachten van Boenders, [W.] Banning en [G.H.] van Sanden. 1919. 1 omslag
- 145 Bewijs van lidmaatschap van de Centrale Nederlandse Ambtenaarsbond, Afdeeling Den Haag. 1919. 1 stuk
- 146 Beginselverklaring van de Revolutionair Socialistische Vrouwenbond. Z.j. 1 stuk N.B. Waarschijnlijk rond 1919.
- 147 Stukken betreffende de Vereeniging tot Bestudeering van Socialistische Vraagstukken, Afdeeling Den Haag en Amsterdam. 1920 en z.j. 1 omslag
- 148 Correspondentie, ook van Jo Meijer, betreffende de kwestie W.F. Adolf uit de periode van de Bond van Religieuze Anarcho-Communisten. 1920-1921. 1 omslag
- 149 Agenda voor een vergadering voor leden en begunstigers van de Evangelische Maatschappij, Afdeeling 's-Gravenhage. 1922. 1 stuk

Overige contacten met organisaties

- 150 Toegangskaart voor het congres huisindustrie van de Vereeniging voor de Nederlandsche Tentoonstelling van Huisindustrie. 1909. 1 stuk
- 151 Verzoekschrift betreffende de positie van vrouwelijke rijksambtenaren. Gedrukte circulaire. 1910. 2 stukken
- 152 Circulaire van het Algemeen Nederlandsch Studentenverbond betreffende het Derde Groot-Nederlandsche Studentencongres te houden te Leuven. 1912. 1 stuk
- 153 Bewijs van toegang voor de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag. 1915. 1 stuk
- 154 Ingekomen brieven van de Nationale Vrouwenraad van Nederland betreffende het verzoek zitting te nemen in het bestuur. 1915. 2 stukken
- 155 Ingekomen brief van de Amsterdamsche Studentenvereeniging voor Sociale Lezingen betreffende het verzoek een lezing te willen geven. Met aantekeningen. 1917. 1 stuk
- 156 Ingekomen brieven van het Comité ter verkrijging van vrouwen in het bestuur van stad en land. 1918. 2 stukken
- 157 Ingekomen brief van de Groot-Loge van de Independent Order of Odd-Fellows. Met bijlage. 1918. 2 stukken
- 158 Statuten en circulaires van de Rein Leven-Beweging. 1919, 1921. 1 omslag
- 159 Programma van 'den Novitiaatstijd van Unitas Studiosorum Rheno- Trajectina' in Utrecht. 1921. 1 stuk

Redactionele activiteiten

Encyclopaedisch Handboek

- 160 Stukken betreffende de opzet van het *Encyclopaedisch Handboek De Vrouw, de Vrouwenbeweging en het Vrouwenvraagstuk* onder redactie van Mr. C.M. Werker-Beaujon, Mr. Clara Wichmann en Mr. W.H.M. Werker. 1911-1912. 1 omslag
N.B. Zie ook inv.nr. 104.
- 161 Afdruk (drukproef) van 'De vrouw in de natuurlijke categorieën der menschelijke gemeenschap' van A. Rutgers van der Loef. 1911. 1 omslag
N.B. In *Encyclopaedisch Handboek*, deel II (1918).
- 162 Aantekeningen en drukproef van 'De criminaliteit der vrouw' van Clara Wichmann. 1916. 1 omslag
N.B. In *Encyclopaedisch Handboek*, deel II (1918).
- 163 Aantekeningen en drukproef van 'Het vrouwenvraagstuk en zijn betrekkelijkheid'. 1916. 1 omslag
N.B. In *Encyclopaedisch Handboek*, deel II (1918).
- 164 Manuscript van de vertaling door Clara Wichmann van 'De vrouw in de beeldende kunst' van Leonore Ripke-Kühn. Z.j. 1 omslag
N.B. In *Encyclopaedisch Handboek*, deel II (1918).

De Vrouw in de XXe Eeuw

- 165 Ingekomen brieven en een kopie van een uitgaande brief betreffende de oprichting van het blad *De Vrouw in de XXe Eeuw*. Met reglement. 1911. 1 omslag
- 166 Ingekomen brieven en kopieën van uitgaande brieven betreffende de redactie van de rubriek 'De vrouw in de geschiedenis'. 1911. 1 omslag
- 167 Manuscript van een lezing betreffende het blad voor de UVSV. [1911]. 1 omslag
- 168 Manuscript en drukproef van het artikel 'Iets over de waarde van historische beschouwing van het vrouwenvraagstuk'. 1911. 1 omslag
N.B. In *De Vrouw in de XXe Eeuw*, 13 oktober 1911.
- 169 Recensie van het proefschrift van C.M. Beaujon, 'Die Mitarbeit der Frau bei der Polizei' en manuscript van 'Polizeiassistentinnen in den Ländern deutscher Sprache'. 1912 en z.j. 1 omslag
N.B. In *De Vrouw in de XXe Eeuw*, 26 juli 1912.

Maandblad voor Vrouwenstudie

- 170 Stukken betreffende (de oprichting van) het *Maandblad voor Vrouwenstudies*. Met reglement. 1912-1913. 1 omslag
- 171 Manuscript van het artikel 'Studeeren of niet-studeeren'. Z.j. 1 omslag

Overige

- 172 Ingezonden stuk van J. Giesen aan de redactie van *Opwaarts*, orgaan van de Bond van Christen- Socialisten. 1918. 1 stuk
- 173 Ingekomen brief van Rudolf Manasse bij de redactie van *De Nieuwe Amsterdammer*, officieus orgaan van de Vereeniging tot Bestudeering van Socialistische Vraagstukken. 1920. 1 stuk
- 174 Manuscript van een artikel betreffende onanie. 1910. 1 katern
N.B. Naam auteur onleesbaar.

Auteurschap

- 175 Manuscript van een biografie van Robespierre. Met een concept en uittreksels betreffende de Franse Revolutie. 1903 en z.j. 1 map

- 176 Manuscript van 'Eenige fragmenten over licht en duisternis' gepubliceerd in het *Utrechts Maandblad voor Vrouwelijke Studenten*, 1 januari 1912. Met bewijsnummer. 1912. 1 omslag
- 177 Drukproef van de brochure 'Het vrouwenleven thans'. [1913]. 1 omslag
- 178 Manuscript van 'Eenige historische beschouwingen over het vrouwenvraagstuk'. Onvoltooid. Met aantekeningen. Z.j. 1 omslag
N.B. Vergelijk inv.nr. 110.
- 179 Drukproef en overdrukken van 'De verhouding der filosofie tot de samenleving' verschenen in *Tijdschrift voor wijsbegeerte*, juli 1916. 1916. 1 omslag
- 180 Aantekeningen en concept-teksten betreffende 'recht, gewoonte, enz.'. 1916 en z.j. 1 omslag
- 181 Manuscript, drukproef en overdruk van 'Inleiding tot de filosofie der samenleving', gepubliceerd in *Tijdschrift voor Wijsbegeerte*, april 1917. 1917. 1 map
- 182 Aantekeningen in verband met de voedselschaarste. 1917. 2 stukken
- 183 Manuscript van het artikel 'Het afschrikkingsbeginsel en de komende winter, gepubliceerd in *Opwaarts*, 31 augustus 1917. 1917. 1 omslag
- 184 Artikel 'De rechtsorde en haar handhaving, gepubliceerd in *Opwaarts*, 19 oktober 1917. 1917. 1 omslag
- 185 Manuscript van het artikel 'Over oorlog en vrede', gepubliceerd in *Opwaarts*, 16 november 1917. 1917. 1 omslag
- 186 Aantekeningen betreffende vooruitgang en evolutie in de samenleving. [1917?]. 1 omslag
- 187 Manuscript van een lezing, met aantekeningen en drukproef, over 'De moraal in de maatschappij der toekomst'. 1917. 1 map
- 188 Manuscript van 'Eenheid van belangen', gepubliceerd in *Opwaarts*, 17 augustus 1917, en concept-teksten, aantekeningen en documentatie betreffende het Taylorstelsel. c. 1917-1921. 1 map
- 189 Aantekeningen voor het artikel 'Moederschapszorg', gepubliceerd in *De Voorbode*, mei 1919. Met enkele knipsels. 1919. 1 omslag
- 190 Bewerking van de tekst van haar artikelenserie 'De theorie van het syndicalisme', gepubliceerd in *De Nieuwe Amsterdammer*, juni-juli 1920. Met knipsels. Z.j. 1 omslag
- 191 Drukproeven en overdruk van de brochure 'Het Russische Huwelijks- en Familierecht'. Met een recensie. 1920. 1 omslag
- 192 Artikel 'Peter Kropotkine' naar aanleiding van zijn overlijden op 8 februari 1921. 1921. 1 omslag
- 193 Aantekeningen betreffende 'Kropotkine's anarchisme', verschenen in *De Vrije Communist*, orgaan van de Bond van Religieuze Anarcho- Communisten, 1 oktober 1921. 1921. 1 omslag
- 194 Aantekeningen van Clara Wichmann met betrekking tot het pamflet van het Comité tegen de Reactie inzake den Haagschen Bomaanslag, opgericht 25 november 1921 te Amsterdam. [c. 1921.] 2 stukken
- 195 Manuscript van 'Romantiek', reactie op een artikel in *De Toekomst*. [1921?] 1 stuk
- 196 Artikel 'Loonstakingen' [1922], later afschrift overgenomen uit *De Vrije Communist*. Z.j. 1 omslag

- N.B. Ook gepubliceerd in *De Toekomst* van 25 maart 1922.
- 197 Manuscript van de artikelenserie 'Van Mensch en Maatschappij', postuum gepubliceerd in *De Vrije Communist*, januari-juni 1923. Z.j. 1 omslag
- 198 Aantekeningen betreffende en concept-teksten van 'dialectiek', 'dialectiek der geschiedenis en het militarisme' en 'dialectiek der geschiedenis en de tactiek der revolutionairen'. Z.j. 1 omslag
- 199 Aantekeningen betreffende Dr. Siegfried Bernfeld, 'Das Jüdische Volk und seine Jugend'. Z.j. 1 stuk
N.B. Mogelijk gemaakt in verband met een boekbespreking.
- 200 Deel van het manuscript 'Inleiding tot de filosofie der samenleving', p. 14-28. Z.j. 1 omslag
- 201 Onvolledig manuscript van een artikel, p. 3-7. Concept. Z.j. 1 omslag

DOCUMENTATIE

- 202 Bewijsexemplaren van gepubliceerde artikelen van Clara Wichmann. 1912, 1914, 1917-1920. 1 omslag, groot formaal A2
- 203 Knipsels uit Duitse kranten betreffende uiteenlopende onderwerpen. 1908, 1910-1914. 1 omslag, groot formaat A2
- 204 Knipsels uit Nederlandse kranten betreffende uiteenlopende onderwerpen. Met één Frans knipsel. 1912, 1915-1916, 1918-1922 en z.j. 1 omslag, groot formaat A2
- 205 Knipsels betreffende het recht, strafrecht en -hervorming, mogelijk verzameld in verband met haar dissertatie. Met wetsontwerp toegezonden aan de Tweede Kamer betreffende strafrechtherziening, zitting 1910-1911. 1907, 1909-1913. 1 omslag, groot formaat A2
- 206 Knipsels uit Nederlandse, Duitse en Engelse kranten betreffende het vrouwenkiesrecht en de positie van de vrouw op de arbeidsmarkt. 1910- 1912. 1 omslag, groot formaat A2
- 207 Pamfletten betreffende het gevaar van burgerwachten, het Anti-Stemdwang-Comité te Zwolle en een advies van het Nationaal Arbeids-Secretariaat. 1918-1919 en z.j. 1 omslag
- 208 Schouwburgprogramma en een programma van concerten in het park Tivoli. 1909-1910. 2 stukken
- 209 Overdrukken van gedichten en proza van Laurens van der Waals. 1913, 1916-1917, 1919 en z.j. 1 omslag
- 210 Plattegronden van steden, een wandelkaart, kaarten uit atlassen, dienstregeling, spoor- en tramwegkaart van Nederland en stukken betreffende uitstapjes. Met een aantekening betreffende bezienswaardigheden in Hoorn en een aantekening op een Ansicht van een uitstapje met Trudi Arper. 1915-1919 en z.j. 1 map
- 211 Verzamelde brochures en enkele andere gedrukten. 1910-1911, [1915], 1918-1919 en z.j. 1 omslag
- 212 Onbeschreven Ansichtkaarten en verzamelde afbeeldingen. Z.j. 1 omslag

AANVULLING 2004-2005

Algemene correspondentie

- 213-214 Ingekomen brieven van Jo Meijer. 1917-1921. 2 mappen
- 213 1917-1919 april-oktober.
- 214 1919 november-1920 maart.
N.B. Brief van 9 december 1919 met aantekeningen van Clara betreffende de productieve associatie.

Huisvesting, huishouding en financiën

- 215 Schrift met recepten van de Haagsche Huishoudschool. 1916. 1 deel
- 216 Losse recepten, deels ontvangen van haar moeder en anderen. Met knipsels. 1916-1918 en z.j. 1 omslag
- 217 Typescript van 'Vegetarische recepten' door Clara Wichmann. Z.j. 1 omslag
- 218 Stukken betreffende distributie en voedselschaarste. Met een bonnenboekje en een knipsel. 1916-1917. 1 omslag
- 219 Borduurpatroon. Met een kaartje van 'spider wool' met een berekening op de achterkant. Z.j. 1 omslag, groot formaat A2

Kinder- en schooljaren

- 220 Schrift 'Kasboek' grotendeels gebruikt voor concepten voor het opstel 'Oorlog', enkele dagboek aantekeningen en een verhaal. 1901. 1 omslag
- 221 Schrift (onvolledig) met opstel 'Oorlog'. 1901. 1 omslag
- 222 Schrift met teksten betreffende Heine, de Romantiek in de literatuur en andere onderwerpen en waarschijnlijk huiswerk, gedeeltelijk in haar 'geheime' schrift. Z.j. 1 omslag
- 223 Opstel van Clara over dood en onsterfelijkheid. Met een brief van Dominee Oort in reaktie erop met afschrift ervan van Clara en een notitie van A. Storm over beide. [c. 1901]. 1 omslag
- 224 Schrift met aantekeningen betreffende catechisatie en het (niet bestaande) 'doel van de wereld'. 1902. 1 omslag

Universitaire studie

- 225 Aantekeningen van het college strafvordering van Prof. Simons. 1906-1907. 1 omslag
N.B. Zie ook inv. no. 58.

Feestelijke gelegenheden en souvenirs

- 226 Boekje met aantekeningen van verjaardagen gekregen van Annie van der Plaats. 1898. 1 deel

UVSV

- 227 Lustrumboek UVSV 1899-1914. Met een artikel van Clara Wichmann. 1914. 1 deel
N.B. Zie ook inv. nr. 97.

Latere studie

- 228 Aantekeningen betreffende een cursus Nieuw-Grieks gegeven door Prof. D.C. Hesseling. Met aantekeningen betreffende de Griekse ideeënwereld [uit publikaties?]. 1916-1917. 1 deel
- 229 Bewijs van toegang voor een serie colleges van Prof. Bolland over 'de mensch' in 1917-1918. 1917. 1 stuk
- 230 Oefenschriften en lesboekjes van Clara's stenografie cursus. Met een brief in steno van R.R. Querido. 1918. 1 map

Documentatie

- 231 Jaarboekje van de Nederlandsche Christen-Studenten Vereeniging. 1911. 1 deel
- 232 Brochure *Volksvoeding* van J.Ph. Staal en M.E. de Holl (Utrecht). Z.j. 1 omslag
- 233 Exemplaar van Duitse kranten met artikelen van Walter von Wickede ('Schulleiter') en brochure *Luther* toegezonden aan Clara. 1917, 1919-1920, 1922. 1 omslag, groot formaat A2

Annex

- 234 Brieven van Clara Wichmann. 1903, 1911-1913, 1917, 1919-1922 en z.j. 1 map
- Beaujon, Corrie en haar echtgenoot Werker, W.H.M. (Wim). 1911-1913, 1917. (4 ex.)
 - Bommeljé, familie. 1919. (1 ex.)
N.B. Fotokopie.
 - Broek, [A.C.] van den. 1921. (1 ex.)
N.B. Clara's hospita aan de Laan van N.O. Indië.
Laman Trip-de Beaufort, Hetty. 1918-1919, 1921-1922. (4 ex.)
N.B. Eén exemplaar onvolledig.
 - Meijer-Leefson, Lena en Bram. 1922. (1 ex.)
N.B. Brief ook van Jo.
 - Prins de Jonge, E. (Betsy). Z.j. (2 ex.)
 - Romers, M.A. 1919-1921. (8 ex.)
N.B. Met losse aantekeningen van Romers.
 - Stenvers, Martha. 1921. (2 ex.)
 - Verloop, Lena. 1903. (1 ex.)
 - Wiessing, H.P.L. 1919. (2 ex.)
N.B. Fotokopieën.
 - Winsen-Arper, Trudi van. 1919-1921. (7 ex.)
 - Zweekhorst, (Zuster). 1922. (1 ex.)
N.B. Onbestelbaar retour ontvangen brief betreffende haar zwangerschap.
 - Cor. 1920. (1 ex.)
N.B. Fragment, fotokopie.
- 235-236 Brieven van Clara Wichmann aan haar neef Walter von Wickede. 1892, 1896, 1899, 1901-1918, 1920-1921 en z.j. 2 mappen
- 235 1892, 1896, 1899, 1901-1902 en z.j.
- 236 1903-1918, 1920-1921.

AANVULLING 2007

- 237-238 Zakagenda's. 1911-1920. 2 mappen
- 237 1911-1916.
- 238 1917-1920.
- 239 Adresboekje. Z.j. 1 map